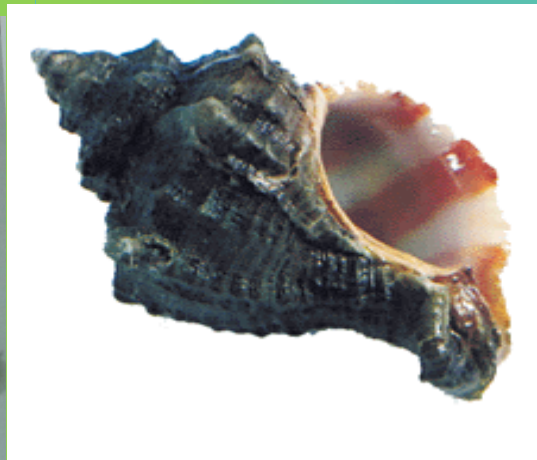


«Η «Υετούσα», του πευκόμελου και της πορφύρας».



Κόκκινη κλωστή δεμένη,



**Στην ανέμη τυλιγμένη,
δώστης κλώτσο να γυρίσει,
παραμύθι ν' αρχινίσει.**

**Αρχή του παραμυθιού, καλησπέρα της αφεντιάς
σας.....**

**Πριν πολλά πολλά χρόνια, στο βορειότερο άκρο του
Δωδεκανησιακού συμπλέγματος, στις εκβολές του
Μαιάνδρου ποταμού και της Μιλήτου, ακούμπησε να
ξαποστάσει το Αγαθονήσι.**



Κουρασμένο, από το πανηγύρι του Αγίου Παντελεήμονα, στο Μικρό Χωριό.



Στη γλώσσα των ναυτικών, ονομαζόταν Γαϊδουρονήσι, λόγω του σχήματός του. Αν και βραχώδες νησί με άγριο γκριζωπό τοπίο, φημιζόταν για τα γλέντια, τα πανηγύρια, το πευκόμελο, τα γεννήματα και την πορφύρα.

Το Αγαθονήσι ή Τραγαία, ως πατρίδα του περιπατητή φιλοσόφου Θεογίτου του Τραγαιώτη, μαθητή του Αριστοτέλη, αποτελούνταν από τους οικισμούς του Αγίου Γεωργίου, του Μικρού και Μεγάλου Χωριού και του Καθολικού.

Το λιμάνι, βρισκόταν στον απάνεμο όρμο του Αγίου Γεωργίου. Το ομώνυμο ενοριακό γαλανόλευκο εκκλησάκι, με τους γαλάζιους τρούλους, το επιτηρούσε από ψηλά.



Τα σπιτάκια μονόπατα, το ένα δίπλα στο άλλο με παραδοσιακή νησιώτικη αιγαιοπελαγίτικη αρχιτεκτονική.

Στο ψηλότερο τέλειωμά του , κάτω από το εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονα, είχε πλαγιάσει η πρώτη πρωτεύουσα του νησιού, το Μικρό Χωριό. Σημείο αναφοράς του, η λιλιπούτεια πλατεία. Τριγύρω, την αγκάλιαζαν τα ασβεστωμένα νησιώτικα σπίτια κι οι παλιές λιθόκτιστες ερειπωμένες αγροικίες. Κτισμένα κυκλικά, γύρω από μια κοινή αυλή-αίθριο, χωρίς εξωτερικά παράθυρα.

Το ανηφορικό σκαλωτό ασβεστωμένο του μονοπάτι, σε προσκαλούσε να ανάψεις ένα κερί στον προστάτη-θεράποντα, Άγιο Παντελεήμονα. Η μοσχοβολιά του θυμιατού, γαλήνευε την άγρια ομορφιά του πετρώδους γκριζωπού λόφου.



Ο μεγαλύτερος και αρχαιότερος οικισμός του νησιού, το Μεγάλο Χωριό. Χτίστηκε με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι αθέατος από τη θάλασσα, εξασφαλίζοντας την προστασία των κατοίκων από τις πειρατικές επιδρομές. Τον περιέβαλαν, κατάλευκα σπίτια με ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική ιδιορρυθμία. Πάνω στο δρόμο του, ο ναός των Θεολόγου και Παναγίας και πλάι του το εκκλησάκι του Αγ.Ραφαήλ. Τρισυπόστατος ναός, με χαμηλό τρούλο, ακανόνιστα τόξα, λιγοστά, στενόμακρα παράθυρα, που το φειδωλό φως τους, υπέβαλλαν τον προσκυνητή.

Στο βορειοανατολικό τμήμα του νησιού, ξεκουραζόταν το γραφικό αγκυροβόλιο Καθολικό.



Μικρό απάνεμο ψαροχώρι, χάρη στη στενόμακρη βραχονησίδα Νερονήσι, που το προφύλασσε από τα άγρια κύματα του βοριά.

Στο λιμανάκι του Καθολικού, που θύμιζε πειρατικό καταφύγιο, άραζαν οι ψαρόβαρκες κι οι ψαράδες τις

ηλιόλουστες μέρες, ξεδιάλεγαν τις ψαριές τους. Δυτικά του, δέσποζε ο όρμος Μαΐστρος με τα απόκρημνα βράχια.

Νότια και δυτικά του κεντρικού λιμανιού, η μοναχική παραλία Σπηλιά, καλό αραξοβόλι των ιστιοφόρων, που την συντρόφευαν μαστιχόδεντρα και αρμυρίκια.



Δυτικά, πίσω από τον λόφο της, απλωνόταν ο βαθύς όρμος του Γαϊδουρόλακκου.

Σημαντικό κι ευαίσθητο οικοσύστημα, το νησί, ως πολύτιμο καταφύγιο σπάνιων πουλιών.

Γύρω από το νησί, κρύβονταν πέντε σπήλαια, ως καταφύγια των κατοίκων σε περιόδους πειρατικών επιδρομών. Πλούσιος διαμελισμός των ακτών του και ορεινή άδεντρη ενδοχώρα.

Τραχύ νησί με απάνεμους κολπίσκους. Οι ακτές του, αλίμενες στη βόρεια πλευρά με βαθιές κολπώσεις στις άλλες.



Οι δύσκολες συνθήκες διαβίωσης και οι συχνές επιδρομές λειτούργησαν αποτρεπτικά για την μόνιμη εγκατάσταση κατοίκων.

Πρωταγωνιστές της ζωής του νησιού, η γη, η θάλασσα, ο άνεμος κι ο ήλιος.

Τα λευκά σπίτια με τις αυλές και τις αλιτάνες, συμπλήρωναν την ομορφιά του τοπίου.

Σκιά και γαλήνη, βασίλευε στα γραφικά καλντερίμια του. Τις πλαγιές στόλιζαν τα πεύκα, τα μελίτσια, τα αμπέλια και οι εκτάσεις με τη φάβα, το σιτάρι, προσμένοντας καρτερικά τη μέρα του θέρους και του τρύγου.

Η θαλασσινή αύρα, τα βελάσματα των αιγοπροβάτων, τα τραγούδια των γλάρων κι ακούραστων μελισσών, αντηχούσαν παντού.

Ο Θεολόγος κι ο Νικόλας, δύο αδέλφια, ήρθαν από την Πάτμο. Νοίκιασαν το νησί, παρέχοντας το αντίτιμο των 1000 ιταλικών λιρών στη Λέρο.



Ο Νικόλας, κατοικούσε σε ένα μονόπατο κατάλευκο σπιτάκι πάνω από το κύμα του όρμου του Αγίου Γεωργίου, αγκυροβολώντας και την ψαρόβαρκά του. Ξακουστός για τις ψαριές του και τη συλλογή πορφύρας.

Το ορμητήριο του Θεολόγου, μια γαλανόλευκη αγροικία στο Μικρό Χωριό. Τα μελίσσια και τα αιγοπρόβατά του, ξεχειμώνιαζαν στους Θόλους, δίπλα στο ξωκλήσι του Αγίου Νικολάου.



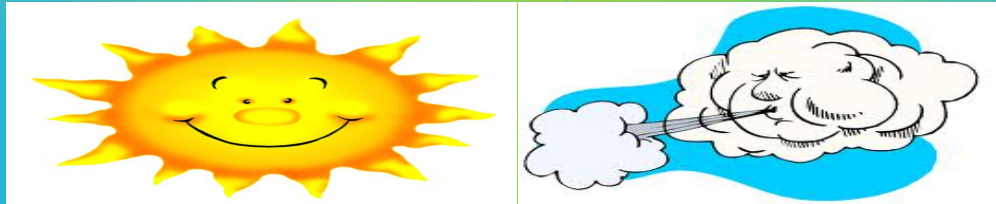
Τα πεύκα, οι θυμαριές, οι φασκομηλιές, οι εκτάσεις με τη φάβα (φλισκουκούδι), οι αβρονιές (άγρια σπαράγγια), τα κισαριά (είδος δέντρου), εξασφάλιζαν την τροφή στα αιγοπρόβατα και τις ακούραστες εργάτριες μέλισσες.

Τα χρόνια κυλούσαν ήρεμα στην αρχή. Τα δύο αδέρφια, ζούσαν αρμονικά με το φυσικό περιβάλλον, που εκμεταλλεύονταν σαν «ζωτικό» τους χώρο. Αγαπημένα και μονοιασμένα, εργάζονταν και πρόσφεραν τα προϊόντα τους στους συγχωριανούς τους προς πώληση. Στα πανηγύρια, ήταν οι πρώτοι, που οργάνωναν τα γλέντια με τα καλούδια, που παρήγαγαν.

Καθώς περνούσαν τα χρόνια, φώλιασε η ζήλεια κι ο ανταγωνισμός στις καρδιές τους.

Ανταγωνίζονταν, για το ποιος θα βγάλει τη μεγαλύτερη παραγωγή. Σταμάτησαν να συνεργάζονται και να νοιάζονται ο ένας τον άλλον.

Ο ήλιος κι ο άνεμος βλέποντάς τους να τσακώνονται, αποφάσισαν να τους δώσουν ένα καλό μάθημα.



Όταν έφτασε το φθινόπωρο, ο ήλιος κρύφτηκε πίσω από τα σκοτεινά γκριζόμαυρα σύννεφα κι ο αέρας λυσομανούσε μέρα-νύχτα.

Η θάλασσα φουρτουνιασμένη, παρέσυρε με τις γιγαντιαίες λευκές κορυφές των κυμάτων της και πέταξε την ψαρόβαρκα του Νικόλα στα κοφτερά βράχια.



Η φάβα δεν φύτρωσε, τα πεύκα, τα θυμάρια κι οι φασκομηλιές δεν άνθισαν και το αμπέλι ξεράθηκε. Η έλλειψη νέκταρος και γύρης, έβλαψε τα μελίσσια.



Ο Θεολόγος, βλέποντας την έρημη γη του, κι ο Νικόλας την σπασμένη βάρκα του, αναρωτιόνταν για τη δυστυχία, που τους βρήκε.

Μετανιωμένοι για τη συμπεριφορά τους, παρακαλούσαν και προσεύχονταν στον Άη-Γιώργη, να ξαναβγεί ο ήλιος να ζεστάνει τη γη, και να ανθίσουν τα δέντρα. Τα δάκρυα του Θεολόγου, δρόσισαν την ξεραμένη γη από τη μανία του κυρ-Βοριά. Κύλησαν ως την ακρογιαλιά, κι αντάμωσαν τα δάκρυα του Νικόλα και ξεχύθηκαν στη θάλασσα. Αυτή, την ίδια στιγμή, γαλήνεψε κι από πάνω ο ήλιος τρισευτυχισμένος, άπλωσε τις ακτίνες του και καθρεφτίστηκε στα καταγάλανα νερά της.



Τα δύο αδέρφια ακαριαία, θωρώντας τη μεταμόρφωση της φύσης, σφιχταγκαλιάστηκαν και υποσχέθηκαν να ζήσουν αγαπημένα και μονοιασμένα.

Όργωσαν τη γη με τα απορρίμματα των αιγοπροβάτων τους.


Ο Νικόλας, βοήθησε τον Θεολόγο, στα μελίσσια, στη σπορά και το φύτεμα του αμπελιού κι ο Θεολόγος, στην επισκευή της βάρκας.

Ο Νικόλας επέστρεψε με γεμάτα καλάθια με ψάρια και πορφύρα.



Έστησαν πανηγύρι στον περίβολο του ναού με κακαβιά, κατσικάκι και μυζηθρομελόπιτα.





**Τα πρόσφεραν ως τάμα, κι όλοι αγαπημένοι,
τραγούδησαν και χόρεψαν
με την παραδοσιακή λύρα τους και το λαγούτο.**

Και ζήσανε αυτοί καλά.... Κι εμείς καλύτερα.....

Δημιουργός

Πιτσά Νικολέττα ΠΕ70

Αγαθονήσι 2017-2018